

Szakmai zárójelentés a K 81197 azonosító számú, Arany János kritikai kiadása című kutatás 2010. február 1. és 2015. január 31. közötti munkájáról

Az *Arany János összes művei* című kritikai kiadás XVIII., a levelezés 1862 és 1865 közötti anyagát tartalmazó, Új Imre Attila által sajtó alá rendezett és S. Varga Pál által lektorált kötete 2014 júniusában jelent meg, az OTKA támogatásával. A XIX., a levelezés 1866-tól 1882-ig terjedő darabjait közlő, Korompay János által gondozott, Cieger András és Dávidházi Péter által lektorált kötete 2015 júniusában jelenik meg, szintén az OTKA támogatásával, a sorozat utolsó köteteként. Az *Arany János munkái* című, új kritikai kiadás első, Hász-Fehér Katalin által sajtó alá rendezett és Imre László által lektorált kötete, amely a négy kötetből álló *Széljegyzetek* első darabja, a Koszorú című folyóirat anyagát dolgozza fel és 2015 végén jelenik meg, azt a fontos felfedezést mutatva ki, hogy Arany mintája a lipcsei Europa volt, amiről a szerkesztőnek a *Deutsche Quellen der Wochenschrift "Koszorú"* („Kranz“) von Johann Arany című, megjelenés előtt lévő tanulmánya fog a nemzetközi közönségnek is tudósítani (Berliner Beiträge zur Hungarologie). A könyveket az Universitas Kiadó és az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Irodalomtudományi Intézete adja ki.

Korompay János 2013 márciusában az *Arany János összes művei* szerkesztésének irányításáért kapta meg a Magyar Érdemrend tisztikeresztje kitüntetését. A kritikai kiadásról 2013 májusában az MTA nagygyűlése alkalmából szervezett ülészakon számolt be; ennek szövegét az Élet és tudomány adta közre.

2014 januárjában az MTA BTK a nagyszalontai Arany János Emlékmúzeummal kötött szerződést, amely szerint a munkaközösség 500.000 Ft ellenében két éven át tanulmányozhatja és fényképezheti az ott található kéziratokat; ennek megfelelően 2014 augusztusában és szeptemberében folytatta is ezt a kutatást. 2014 nyarán a Magyar Országos Levéltár segítségével sikerült megszerezni az 1970-es években a Nagyszalontáról a román Nemzeti Levéltárba elvitt kéziratok anyag másolatát, amely az MTA Könyvtárának Kézirattárában is megtekinthető.

Csörsz Rumen István 2011-ben a kolozsvári Egyetemi Könyvtárban tanulmányozta a XIX. századi versgyűjteményeket. Paraizs Júlia 2011-ben a Magyar Állami Eötvös Ösztöndíj keretében három hónapot töltött az Egyesült Királyságban (Shakespeare Institute, University of Birmingham); 2014-ben OTKA támogatással részt vett a párizsi Shakespeare-konferencián és négy hónapos vendégkutatói státuszt nyert a Cambridge-i Egyetemre (Trinity College).

Korompay János 2010-ben két előadást tartott a Szegedi Egyetemen a XIX. kötetről és az Arany kitüntetése körüli levelezésről, 2013-ban az ELTÉ-n a *Honnan és hová?* című versről; Hász-Fehér Katalin 2010-ben Kolozsvárott, 2011-ben az Újvidéki Egyetemen a széljegyzetekről; Paraizs Júlia pedig 2013-ban a bambergi egyetemen fordítás és filológia kérdésköréről; ugyanő az „MTA Fiatal kutatók félidőben” című konferenciáján elnyerte a legjobb előadás díját. Az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Irodalomtudományi Intézete 2013-ban ülészakot rendezett Arany János *Hamlet*-fordításáról, amelyen előadást tartott Dávidházi Péter („*Egy szép leánya, több se volt*”: ballada *Jephta* áldozatáról Arany *Hamlet*-fordításában), Korompay János („*egy dióhéjban ellaknám Hamletkint*”: a *Hamlet*-fordítás Arany János életművében) és Paraizs Júlia (*Hamlet 1868: hagyományfrissítés a Nemzeti Színházban*). Az előadások a *Hagyományfrissítés* című sorozatban jelennek meg. A konferenciáról az OTKA Magazin is beszámolt.

2015 végén kerülhet lektorhoz *A Szent Iván-éji álom*, amelyet Paraizs Júlia rendez sajtó alá. A kötet három nyelvű, mert Arany fordítása mellett szerepel a költő által ismert angol szöveg, amelyet Nikolaus Delius adott ki, német jegyzetekkel. Szilágyi Márton és S. Varga Pál jelentősen előrehaladt a kisebb költemények I. és III. kötetének előkészítésével: ezeket 2016-ban adhatjuk lektorálásra. A másodikat a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen tanító Tarjányi Eszter vette át Hász-Fehér Katalintól és elkezdte az alapszövegek kiválasztását és a

jegyzetapparátus kialakítását. Befejezéséhez közeledik Török Zsuzsa munkája, a kisebb epikus költemények kritikai kiadása: ezt is 2016-ban lektorálhatják.

Hász-Fehér Katalin a széljegyzetek második kötetén dolgozik. Lefényképezte és katalogizálta a 2014 augusztusában, a nagyszalontai múzeumban való raktárrendezés során előkerült, mintegy 150 kötetet, amelyeket beiktatott a korábban lezárt könyv- és folyóirat-katalógusba. Dezső Kinga kiválasztotta a *Toldi* alapszövegét, elkészítette a szövegvariánsokat, és elkészítette a *Toldi* és a *Toldi estéje* keletkezés- és fogadtatástörténetének jegyzeteit. Bolonyai Gábor az Arisztophanész-fordítások közül feldolgozta a *Felhők*, az *Acharnaebeliek*, a *Lovagok*, a *Madarak*, a *Darázsok* és a *Béke* szövegét és textológiai, valamint a *Madarak* magyarázó jegyzeteit az Arany által ismert korabeli német és a modern fordítások segítségével.

Csörsz Rumen István és Bajcsay Márta sajtó alá rendezésében folytatódott a *Dalgyűjtemény* szöveg- és dallamcsaládjainak összehasonlító elemzése. Az új kiadás jegyzetei az elsőhöz képest mind tartalmi, mind formai szempontból új változatban jelennek meg, az ún. Kodály-Rend és az időközben megjelent forráskiadványok, valamint recens kutatások alapján. Az azonos záróhangra és a mai kottahelyesírásnak megfelelő kotta-átírás mellett – hasonlóan a készülő kritikai forráskiadás sorozat más köteteihez – Arany kottáinak emendált megjelenítése is elkezdődött. Az anyag zenei előadását nem a kötet mellékleteként, hanem a tervezett honlapon lehet majd meghallgatni.

Gönczy Monika, az Arany-bibliográfia készítője folyamatosan végzi az adatbevitelt a Debreceni Egyetemi és Nemzeti Könyvtárának katalógusába.